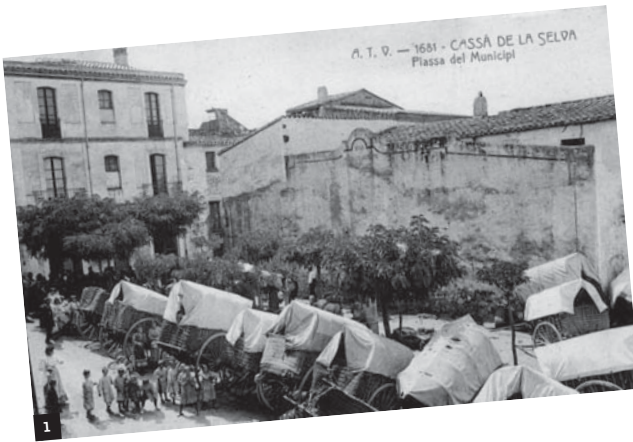

MEMÒRIA FOTOGRÀFICA A MERCAT

Lluís Freixas > TEXT

Un viatge a mercat

Han marxat de negra nit. El carro ja era gairebé a punt del dia abans i han fet els darrers preparatius encara de matinada, amb el cap a la feina i el cor al llit. Una làmpada d'acetilè –el llum de *carburo*– distorsionava les figures i projectava ombres espectrals a les parets irregulars de la masia mentre feinejaven. Els detalls pendents eren pocs: només calia carregar les cistelles amb l'aviram i els conills –que avui mateix s'han tret del corral–, i de les gàbies, i també els ous, que fan vida a part en llocs estratègics del carro per evitar que cap sotragada provoqui un desastre. Segurament fan un o dos mercats a la setmana. Van a la Bisbal, a Girona o a Cassà. Potser a Palafrugell o a Sant Feliu. Hi porten grana, llegums, unes mates d'enciam, albergínies, cogombres, pebrots, pastanagues, bledes i patates –o escarola, bròquil i col a l'hivern. Tot, és clar, disposat en

cistells, coves, sacs i mocadors de farcell.

A l'hivern, el trajecte és carregós i feixuc perquè els dies són curts i el temps, desplaent. Si ha plogut, el camí és ple de xorregalls i bassals que alenteixen el pas a més de posar en perill l'estabilitat de la mercaderia. Ni l'americana de vellut, ni la samarreta pelfada no poden aturar la humitat que es filtra fins al moll dels ossos. Ni gorres ni barretines tampoc no eviten l'aparició de penellons a les orelles. A vegades l'aigua no és només a terra, i es fa camí a pluja batent. Aleshores cal protegir l'animal amb una tela, a tall d'impermeable. Si la nit ha estat serena, la gebrada entela marges i camps, i el sol, retret i poruc, no acaba d'espargar el fred que farceix l'aire de vidres. A primera vista, la claror d'estiu sembla més amable, si més no perquè es torna a casa amb llum de dia i s'han desplegat totes les gammes possi-

LLUÍS FREIXAS [Cassà de la Selva, 1964. Periodista i escriptor]

bles dels verds i els daurats vegetals, però el sol culminant de juliol és un enemic tan temible com el fred, que atueix homes i animals i enlletgeix els productes que cal vendre.

El viatge és lent. De fet, tot ho és, de lent. Ho és l'espera de la collita, ho és el creixement imperceptible de l'herba i ho són els canvis de color de les feixes. Els arbres guanyen altura mil·límetre a mil·límetre amb una quietud enganyosa i un silenci de segles que amaguen, també, el rossec porfidiós de les arrels per robar aigua a la terra. Les masies s'alcen al mateix indret que algú va triar un estiu ignorat de fa set o vuit centúries. Lentitud i monotonia. Morositat i reiteració. La salmòdia regular i invariable del cicle regna en aquest imperi. La pressa universal, el canvi continu són un fenomen molt pròxim en el temps i, alhora, encara imprevisible. Ara ja sabem que la vida s'alterarà més en set o vuit dècades que en el miler d'anys precedents, però l'home que carrega el carro amb una cigarreta penjant dels llavis - mesos abans d'una guerra que deixarà camps sense treballar i tombes joves arreu- ni ho sap ni s'ho imagina. No, la vida no ha canviat pas gaire: una rella és una rella, un carro és un carro, una euga és

una euga; avui i ahir, aquí i a Roma.

D'anada, es parla poc. El pagès que mena el carro potser xiula alguna tonada. L'acompanya el noi, que també calla. Badoç i somnolent, escolta el bronzir del bosc i el ronc de les rodes del carro quan no fa algun cop de cap. De tant en tant, la sonsònia es trenca: ara és la remor del brancam –un tord ha aixecat el vol–, ara els lladrucs d'uns gossos. Quan la pujada es fa més testa, els renecs del pare perquè l'animal fa el ronso o el camí s'espantia. A tocar a vila, l'intercanvi de salutacions amb la dona que baixa al mercat a peu, amb un cistell en una mà i un fardell a l'altra. A l'arribada, deixaran el cotxe a l'arenys del riu o en alguna plaça: començarà una jornada de bullícia i agitació. Quan s'esvaeixi el xarbot de tractants, pagesos, dones i mainada, encara els quedarà una tirada llarga per tornar.

El retorn també serà lent. El cansament i les pujades l'hi faran més. Sobrarà temps per comentar la jugada i passar balanç dels tractes que s'han fet. Esgotada la conversa, pensaran en un plat calent, un trago de vi, un llit. Quan l'esquena del mas es faci mig visible un moment des d'un revolt encimbellat de la carretera, el cel començarà a ser roig o ja llostrejarà. Un quart més i seran a casa 🏠

1 > Pàgina 6. Arxiu Municipal de Cassà.

3 > Pàgina 36. Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà.

2 > Pàgina 36. Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

5 > Pàgina 98. Melcior Teixidor Arxiu d'Imatges.

4 > Pàgina 74. Arxiu Municipal de Palafrugell.